

AYNAYA KIZILMAZ

NE HİMAYESİ?

Bir arkadaşımız anlatır: Oturduğum semtte binasının svaları henüz kurulumuş minimum bir fabrika varmış. Bu fabrikacılık çıkardığı malların metresinde bir lira net kâr eder ve günlük kârı bin lira tutarmış. Fabrika topu topu 300 bin liraya mal olduğu için bir seneden az zaman zarfında kendi kendini ödemiştir. Ödemiş ama bu sırada fabrikadan çıkarıldığı malların esli haricinden de gelmeğe başlamış. Bunun üzerine fabrikacının sahibini terlişe düşmüşler ve kapı kopsu dolmuşrak yerli sanayinin himayesini talep etmeğe başlamışlar.

Bu yerli sanayinin himayesi davasına biz oldumolması yenilmiş mânâ vermişizdir. Sanırız ki bu himaye müstehlikin ve memleketin menfaatlerini korumak için değil de

üç beş kişinin üç beş günde zengin olmalarını temine mahsusdur. Kallite sifir, fiyat pahali, fakat fabrikatörün hkazancı yerindedir. Kazanc yerinde olunca ne kalite düzelir, ne fiyat ucuzlar, yalnız haricden mal gelme tehlikesi ortaya çıktı mı feryadlar başlar. Yeni kurulumuş sanayinin tutununcaya ve gelişinceye kadar haricden gelecek mallara karşı himayesi ekim kabul edeceği bir hareket tarzıdır. Ama bu, yıllar yılı devam etti mi bir imtiyazlı zümrenin halka karşı, halka ragmen müdafesi ve korunması mânâsını alır.

Yukarıda bildirdiğimiz misal bu memleketinde artık yerli sanayinin değil, biraz da halkın himayesi zamanın geldiğini anlatıyor, değil mi?

Cevat Fehmi BASKUT

Zımt Vak'ası

Yazar: YUNUS NADI

Asilerin tenkilinden sonra

Beri tarafa Servetifunun idarehanesi köşesine toplanmış sekiz onbaşı boruk karşı tarafta duvar dibinde bulunan piyademe ateş ediyor. Bunlara bir gülle savurduk. Orası da karıştı. Asî şaşladık şey İran sefarethanenin yanından Babülli caddesine çıkan dar yokuşta uzun boylu, siyah sakallı tıknaz bir herifin bize doğru hücumu idi. Bir mavzer kurşunu ile tostoparlar yere yıkıldı. Akabinde genç bir çocuk piyadenin şiddetli ateşine rağmen maktulü sürükleyip bir tarafa çekti.

Bu sırada Nafia Nezaretinden de ateş edildiği haber verildi. Oraya da iki mermi attık.

Tamam üç saat orada müdafada kaldık. Arkadaşlardan Mülâzım Abdullâh efendi nişan alırken sol gözü üzerinden vurulmasına rağmen yüzü kan içinde gene harbe devam etti.

Cephane arabası 35 - 40 dakika kadar yandı. Allaha şükür hiç birimize bir zarar gelmedi. Yalnız ilk müdademede Babülden atılan kurşunla yaralı düşen bölük emirni Mehmet Ali'ye ufak bir şarapnel parçası dâha isabet etti.

Az sonra top ateşinin tesirile beraber taraftan tüfek ateşi kesildiğinden asil vazife yerine gitmek üzere topları bindirip hareket ettirmişük. Mektebi hukuk sokagında önümüzdeki piyadeler, mektepte sığınmış olan seriflerin ateşine maruz kaldılar. Ne tarafa dönmek atış. Burası evvelki yerimizden daha dar, daha müskil. Ne ise elbirliğiyle tekrar top indirerek burayı üç atında vurduk. O sırada Kapalırudan da sifâh atıldığını öğrenerek araya da sıcak sıcak iki mermi attık.

Meclisi Mebusan önüne geldiğimizde saat on idi.

12 Nisanda durum

12 nisan pazar... Hürriyet ordusu müfrezeleri bütün kışlaları, karkolları işgal etmiş, halka da emniyet tekin eylemiş, şurada burada ufak tefek çarpışmalar oluyorsa da onlardan ehemmiyetsiz anlaşmazlıklar ileri gelmiş bulunuyordu.

Yıldızdaki askerin büyük bir kısmı kaçmış olduğundan takiplerine çekilmiş idi. İçeride kalanlar da muhasara altına alınmış.

Hareket ordusunun beyannamesi

O gün hareket ordusu kumandan

lığı tarafından sura ile aşağıdaki beyannameler neşredilmiştir.

«1 — Ahiren Dersaadette idare-i meşruta aleyhine vurulan istipdat darbesinin kanlı tesirlerini ızale etmek ve alçakça hareketlere cürret edenleri tedip ve tenkil ve meşrutiyetimizin bir daha sarılmıyacak surette istikrarını temin etmek üzere hüftün Osmanlı milletinim icra kuvveti olup meşru idare-i meşrutamızın muhafazası uğrunda kanımız son damlamamıza akıtmaya ant içmiş bulunan ordularımızdan İstanbul'a en yakın bulunan ikinci ve üçüncü orduların elbirliği ile terfif ettikleri askeri kuvvet Dersaadete yürüştür. Carsamba günü âcizleri kumandayı deruhte etmek üzere Selânikten hareketle Ayastefanosu gelerek cuma günü

pavitahta girmek üzere umumî hareket emrini verdim. İyi bir tesadüf eseri olarak 374 senesi temmuzun 11 inci gününe bir nazire teşkil etmek üzere 1325 senesi nisannın on birinci günü mürettep kuvvetlerimiz dört koldan şehre girdi. Harbiye nezaretindeki kıtalar müdafaya vakit bulamadan teslime mecbur tutulup Topkapı sarayı, Fatih, Zaptıye dairesi, Babülli, Aziziye karakolu, Tophane, Macka, İplikhane mevkiileri dahi müteakiben sifâhlarını teslim ettiler. Yalnız Taşkıla ve Beyoğlu (Taksim) kışlalarındaki âsî kıtalar kuvvetlerimize karşı müdafaya kalmakla mezkûr kışlalar (top ateşle tahrip ve içindeki âsîler kısmen kırılıp kısmen de teslim oldular. Hâlen İstanbul ve Beyoğlu, Galata, Şişli, Nişantaşı taraflarındaki askeri binalar kâmilen askerlerimizin elindedir. Yalnız Üsküdar cihetindeki askerlerde bazı ayaklanmalar olmakta ise de bunlar da bugün tepeleneceklerdir.

Kahraman ordumuzca bugünkü askeri harekâta gece vakti başlanarak şafakla heraher şehre girilmiştir. Her ne kadar bazı evlerinde kalıp sokaklara çıkmamış ve ticaret erbabı dükkanlarını açmamış olduklarından ahaliye telef olmamış gibi memleket âsâyişi de zerre kadar bozulmamıştır. İki taraftan hayli ziyat varsa da miktarı henüz malûm değildir.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALBIO0700508